

Maahan maan lailla

Johdanto

Suomi on joutunut muun Euroopan lailla ennen kokemattoman maahanpyrkimisen kohteeksi. Tämä on kärjistänyt tilannetta ja johtanut Suomessakin pahoihin vastakkainasetteluihin. Pitääkö meidän torjua tulijat vai auttaa heitä? Kuinka luomme aidosti monikulttuurisen yhteiskunnan, jossa ketään ei sorreta eikä meidän tarvitse pelätä toisia ihmisiä? Kuinka yhdistämme inhimillisyyden ja vastuunkannon taloudellisiin etuihin ja omien kansalaisten turvallisuuteen?

Esitän tässä perusteltuja mielipiteitäni maahanmuuttopoliitikasta, niin pakolaisista kuin muistakin maahanmuuttajista. Mielipiteeni perustuvat omiin kokemuksiini sekä tieteellisiin teorioihin, joita olen toisaalla tarkastellut perusteellisemminkin (Peltoniemi 2016). Kokemuksia olen hankkinut Suomessa maahanmuuttajan puolisona, kaverina, työtoverina, opettajana, oppilaana, alaisena ja esimiehenä sekä vapaaehtoistyöntekijänä turvapaikanhakijoiden hätämajoitusyksiköissä. Olen myös ollut useampia vuosia ulkomaalaisena ulkomailla.

Pakolaiset maailmalla

Maailmalla lienee tällä hetkellä noin 60 miljoonaa pakolaista YK:n pakolaisjärjestön mukaan. Osa näistä on maan sisäisiä, osa ulkoisia. Suurin osa on paennut lähiulkomaihin. Osa pakolaisista kuuluu vastaanottajavaltion taikka kansainvälisten järjestöjen suojeluohjelmiin, mutta merkittävä osa jää vaille minkään tahon suojelua.

Viime vuonna Eurooppaan kohdistui valtava vyöry turvapaikanhakijoita. Sitä on kutsuttu jopa kansainvaellukseksi. Erityisesti eskaloituva Syyrian sota ajoi ihmis-massoja liikkeelle. Myös perinteisistä pakolaismaista, Somaliasta, Eritreasta, Afganistanista, Iranista, Irakista ja Turkista tulevien virta kiihtyi. Eurooppaan saapui vuoden aikana yli miljoona turvapaikanhakijaa, osa henkensä kaupalla, hyvin erilaisista taustoista, hyvin erilaisilla motiiveilla ja hyvin erilaisilla valmiuksilla.

Euroopan Unioni meni sekaisin yllättävistä tulijoista. Turvapaikanhakijoiden kokonaismäärä on kuitenkin vain muutama promille Euroopan väkiluvusta, mutta

määrät eivät jakautuneet tasan ja eri maiden kyvyt vastaanottaa pakolaisia vaihtelevat. Siinä missä toiset valtiot osallistuivat vastuullisesti ja realistisesti inhimillisen hädän hoitoon, joidenkin valtioiden johtajat vetäytyivät vastuusta nationalistisen kuoren suojaan. Jopa sivistyneiksi luokiteltujen valtioiden johtajat laukoivat kylmän kansallisia tai peräti rasistisia mielipiteitä, väittäen Euroopan arvojen olevan uhattuna. Kuitenkin kristillisen Euroopan pyhin ja perimmäisin arvo on lähimmäisenrakkaus, eivätkä sitä uhkaa eriuskoiset muukalaiset vaan ihan omat kiihkoilijat.

Yleensä tulee tehokkaimmaksi ja edullisimmaksi auttaa hädänalaisia mahdollisimman lähellä heidän kotimaitaan. Aina se ei vaan onnistu. Kansainvälisellä yhteistyöllä, muun muassa EU:n ja YK:n pakolaisjärjestön kautta tulisi pyrkiä siihen, että hädänalaisia autetaan paikan päällä niin paljon kuin mahdollista, jotta heidän ei tarvitse lähteä vaaralliselle merimatkalle kohti turvallisempaa maailmaa. Tämä vaatii koordinoitua kansainvälistä yhteistyötä sekä riittäviä resursseja.

Hallitsemattoman maahanmuuton estämiseksi kehittyneiden maiden kannattaisi ottaa mahdollisimman paljon pakolaisia hallitusti virallisilta pakolaisleireiltä. Sellaisissa asuu kai miljoonia pakolaisia hyvin alkeellisissa oloissa. Silloin Eurooppaan laittomasti pyrkivät pakolaiset voisi palauttaa leireille omaa vuoroaan odottamaan. Tämä auttaisi valikoimaan paremmin, kuka mitäkin apua oikeasti tarvitsee. Tähänkin liittyy kuitenkin paljon käytännöllisiä ja periaatteellisia ongelmia. Todennäköisesti eri maiden kiintiöt vastaanotettaville pakolaisille jäisivät hyvin alhaisiksi todelliseen tarpeeseen nähden.

En lähde tässä yhteydessä pohtimaan, kuinka voisimme parantaa kriisimaita. Jotain pitää tehdä, mutta yksityiskohtaisempien toimintaohjeiden laatiminen vaatisi paljon syvempää tietoa paikallisista olosuhteista. Ilmeisesti paikalliset ympäristömuutokset ovat vaikuttaneet tilanteen kärjistymiseen, joten siihenkin pitäisi vaikuttaa. Tämä näkyi pahiten Ruandassa, mutta Irakin ja Syyrian alueellakin kova kuivuus on pahentanut tilannetta ja ajanut ihmisiä tiloiltaan.

Pakolaisuus ja turvapaikka Suomessa

Suomeen saapui viime vuonna reilut 32 000 turvapaikanhakijaa. Näiden profiili poikkeaa merkittävästi yleiseurooppalaisesta profiilista: Suomeen tulee erityisen

paljon irakilaisia ja suhteellisen vähän syyrialaisia. Pakolaisten kokonaismäärä jää edelleen alle 1 % kantasuomalaisten määrästä, joten mistään invaasiosta ei voida puhua. Suomen vastaanottojärjestelmää ei kuitenkaan mitoitettu niin suurille määrille, mikä tuottikin vakavia ongelmia. Taloudellisesti kyse on kuitenkin lähes mitättömästä ongelmasta – työttömiäkin on Suomessa kymmenen kertaa enemmän kuin pakolaisia – mutta siihen liittyy vakavia inhimillisiä kysymyksiä. Vaarallisin seuraus on ihmisten psykologinen kärjistyminen muukalaispelon ja -vihan vuoksi.

Hädänalaisen auttaminen kuuluu yleiseen inhimillisyyteen. Hätää kärsiviä tulee auttaa niin kotimaassa kuin ulkomailla, kulloinkin käytettävissä olevien mahdollisuuksien mukaan. Toisten pahuus ja välinpitämättömyys ei vapauta omista eettisistä velvollisuuksista.

Turvapaikan myöntämisessä Suomea sitoo muodollisesti Geneven sopimus. Se velvoittaa jokaisen allekirjoittajamaan antamaan kotimaassaan vainotulle turvapaikan, yksikäsitteisesti ja poikkeuksetta. Sopimus on kirjoitettu toisen maailmansodan jälkeen holokaustin järkytysten pohjalta antamaan turvaa mahdollisen kansanmurhan uhreille. Geneven sopimus ei velvoita ottamaan maahan köyhyyttä, sosiaalista hätää tai paikallista virkavaltaa pakenevia, vaan vainolla tarkoitetaan todellista hengenhätää, joka perustuu vainotun etniseen taustaan, poikkeavuuteen tai vakaumukseen.

Ilman sopimuksiakin jokaisen sivistyneen ihmisen ja valtion moraalinen velvollisuus on auttaa hädänalaisia ja suojella vainottuja, avun tarvitsijoiden sosiaalisesta asemasta tai etnisestä taustasta riippumatta. Myös Suomen perinteiset uskonnot korostavat lähimmäisenrakkautta ja auttamista. Hädänalaisen uskonto tai arvomaailma ei saa muodostaa estettä välttämättömän avun antamiselle.

Aiempina vuosina Suomeen on saapunut muutamia tuhansia spontaaneja turvapaikanhakijoita vuodessa. Lisäksi Suomi on ottanut vuosittain satoja kiintiöpakolaisia pääasiassa YK:n pakolaisleireiltä. Lain mukaan kiintiöpakolaiset pääsevät heti suomalaisen suojelun ja sosiaaliturvan piiriin, kun taas spontaanin hakijan tulee odottaa, että hän saa virallisen turvapaikan. Odottaminen saattaa kestää kauan, nykyisin vähintään puoli vuotta.

Tilastollisesti suurin osa Suomesta turvapaikkaa hakevista ei sitä saa. Moni tulija ei pysty osoittamaan hädänalaisuuttaan ja monen tilanne on muuttunut sitten hänen

lähdettyään kotimaastaan. Mukaan mahtuu myös järjestelmän väärinkäyttäjiä, jotka koettelevat onneaan – ilmeisesti monessa maassa rikollisliigat tekevät bisnestä antamalla valheellisia lupauksia paremmasta elämästä toisessa maassa. Turvapaikka-järjestelmää ei ole luotu kansainvälisen köyhyyden poistamiseksi taikka ratkaisuksi sosiaalisen umpikujaan eikä sitä sellaiseen pidä käyttää. Turvapaikka pitää myöntää vain heille, jotka sitä oikeasti tarvitsevat. Ihmisten salakuljetusta ei tule hyväksyä, joskaan siitä ei saisi rangaista sellaisia hädänalaisia, jotka siihen viimeisenä mahdollisuutena turvautuvat.

Ilmeisesti vieraiden kansojen pariin tahallaan tai tahattomasti levitetyt väärinkäsitykset ovat johtaneet katteettomiin odotuksiin muuton autuudesta. Sellainen on houkutellut monia lähtemään vastoin parempaa tietoa. Pettymys voi sitten purkautua rajustikin. Monet palaavatkin takaisin kotimaihinsa. Tosin emme voi olla varmoja kaikkien paluusyystä: joku saattoi olla alun perinkin opintomatalla tai tiedusteluretkellä tullakseen myöhemmin uudelleen Suomeen koko suvun kanssa. Potentiaalisille perusteettomille muuttajille pitäisikin levittää oikeaa tietoa pakolaisuudesta, en vain tiedä, kuinka tieto saadaan perille.

Humanitaarista maahanmuuttoa ei tule perustella työllisyydellä. Kyse on avun annosta ja sillä selvä. Saamme hyvää mieltä ja hyvän omantunnon, mikä saa olla riittävä korvaus. Todennäköisesti pakolaiset eivät tuo kovinkaan paljon lisää työpaikkoja, elleivät he suostu tekemään työtä pienemmällä palkalla, sikäli jos sellainen edes sallitaan yleissitovien ulkoparlamentaaristen lakien maassa. Pakolaisten joukossa on kuitenkin paljon hyvin koulutettuja, ammattitaitoisia ihmisiä, jotka pystyisivät helposti tekemään vaativiakin töitä, jos vain tilaisuuden saisivat.

Turvapaikkapäätökset

Päätös turvapaikan myöntämisestä kuuluu viranomaisille. Heidän tulee tutkia kukin hakemus erikseen. Emme voi summittaisesti torjua mahdollisesti hädänalaisia vain siksi, että jokin osa maahan tulijoista ei selvästikään apua tarvitse. Oikeasti hädänalaisia on tulijoiden joukossa niin paljon, ettei niitä voi noin vain hylätä. Toisaalta ei kaikille voi turvapaikkaakaan myöntää, koska kaikki eivät sellaista tarvitse.

Ikä ja sukupuoli eivät vielä todista mitään – nuoret miehet voivat olla suurimmassa vaarassa ja voivat pelkällä olemassaolollaan vaarantaa koko perheensä. Kaikilla miehillä ei ole todellisia mahdollisuuksia puolustaa perheitään – ei liittyminen sortaja-armeijaan tarkoita perheen puolustamista eikä kivillä puolustauduta kiväärejä vastaan. Monet tyranniarmeijat tai terroristijärjestöt kostavat karkuruuden karkurin perheenjäsenille, joten karkurin tulee vaikuttaa paikallisille kuolleelta. Verikoston kulttuureissa isän surmaajan on parasta surmata myös lapset, jotta niistä ei kasvaisi kostajia. Silloin isä suojelee lapsiaan parhaiten pakenemalla. Se ei toki kaikkiin päde, vaan tapaukset tulee tutkia yksilöllisesti.

Perusteltu turvapaikkapäätös tulisi tehdä mahdollisimman nopeasti. Tyypillinen turvapaikkaprosessi Suomessa on kestänyt useita kuukausia, mutta tämän ruuhkan purkaminen nykyisillä resursseilla vie vuosia. Jotta rajalliset avustus-, vastaanotto- ja kotoutusresurssit pystyttäisiin kohdentamaan mahdollisimman tehokkaasti todellista apua tarvitseville, niin perusteettomat hakemukset tulee voida hylätä mahdollisimman pikaisesti. Valitusprosessia ei saisi väärinkäyttää keinona perustelemattoman oleskelun pitkittämiseksi.

Päätöksenteko kesti kauan myös laimeamman maahanmuuton aikoina. Yksittäisen päätöksen tekemiseen ei kuitenkaan voi mennä kovin paljon aikaa, vaan suurin osa ajasta hakemus vaan lojuu jonossa. Ilmeisesti maahanmuuttovirasto tarkoituksella pitää käsittelyajat pitkinä, jotta osa hakemuksista ratkeaisi itsestään odotusaikana. Pitkää odotusta vastaanottokeskuksessa pidetään varmaankin jonkinlaisena testinä yksilölle. Varmasti odottelu testaa todellista halua ja tarvetta ja turvapaikanhakijan sijoitus hätämajoitusyksikköön tulee halvemmaksi kuin pakolaisstatuksen saaneelle tarjottavat asumis- ja kotouttamispalvelut. Inhimillisesti tällainen kuitenkin vaikuttaa nurinkuriselta ja vastaanottokeskuksen vapaaehtoinenkin voi kokea itsensä hyväksikäytetyksi, kun ei voi tietää, ketä oma toiminta hyödyttää.

Hakemukset voisi heti ensipuhuttelussa jakaa esikategorioihin. Selkeän perusteettomat hakemukset voidaan torjua heti tai nopealla käsittelyllä muutamassa päivässä. Ilmeisessä suojelun tarpeessa oleville voisi myöntää hätäsuojelun perusteella nopeasti tilapäisen oleskeluluvan ja siirtää omatoimiseen väliaikaismajoitukseen, vaikka edelleen leirimäiseen, jos ei paremmasta tietoa. Tilapäinen oleskelulupa voidaan myöhemmin perusteellisemman tutkinnan pohjalta muuttaa viralliseksi pakolaisasemaksi, oleskeluluvaksi toissijaisella suojelulla taikka hylätä,

jos sille ei perustelua löydy. Akuutit tutkimusresurssit pitäisi keskittää epäselviin tapauksiin ja väärinkäyttäjien torjuntaan. Tällöin pitää luopua periaatteesta, että päätökset tehdään hakemusten vireilletulojärjestyksessä (kuten joku entinen laki vaati, toivottavasti ei enää nykyinen).

Turvapaikanhakijan elämä

Turvapaikanhakijat joutuvat odottelemaan päätöksiä vastaanottokeskuksissa ja hätämajoitusyksiköissä. Varsinaista vastaanottokeskusta en ole vielä nähnyt, mutta useissa hätämajoitusyksiköissä vapaaehtoisena työskennelleenä voin vakuuttaa suomalaisille, että niissä asuvia ei todellakaan kannata kadehtia. Olot ovat todella ahtaita ja ankeita – esimerkiksi hätämajoitusyksikkönä käytetyn kasarmin olosuhteet ovat paljon ankeampia kuin armeija-aikoina. Ruokaa toki saa, jos siitä tykkää, mutta valinnanvaraa ei ole. Rahallinen avustus on minimaalista: täyden ylläpidon saavalle maksetaan alle 3 euroa päivässä. Sillä ei edes tupakkiaskia osteta. (Tupakasta luopuminen olisi hyvin terveellistä, mutta traumaattiselle se voi olla ylivoimainen kokemus, koska samalla on muutakin sopeutumista. Sitä paitsi tupakkalakko voi kiristää hermoja, eikä niihin olosuhteisiin kaivata yhtään lisää hermostuneisuutta.)

Turvapaikkaa odotteleville voi antaa rajoitetun työoikeuden. Tässä työllisyys-tilanteessa kyse lienee pikemmin symbolisesta eleestä kuin todellisesta oikeudesta, mutta se antaisi mahdollisuuden järjestää jotain pientä puuhastelua ja tienata edes tupakkirahoja. Edellytykseksi pitäisi asettaa, että kunkin yksilön henkilöllisyys, alkuperä ja kulkureitti on varmennettu ja hän osoittaa riittävää nuhteettomuutta. Vaatimuksella kulkureitin varmennuksesta annetaan signaalia ihmisten salakuljettajille, että Suomeen päässyt turvapaikanhakija joutuu nämä paljastamaan, mikä saattaa vähentää rikollisten kiinnostusta välittää ihmisiä Suomeen. (Luulen kuitenkin, että tässä tilanteessa vähiten salakuljettajien pitää virkavaltaa pelätä: petetyillä turvapaikanhakijoilla voi olla omia terveisiä salakuljettajille, ja tunnetusti hämäräbisneksessä huijaaminen on hyvin epäterveellistä.)

Periaatteessa voisimme puhua työvelvollisuuden säätämisestä valtion kustannuksella vastaanottokeskuksiin majoitetuille turvapaikanhakijoille ja sittemmin asumispalveluita käyttäville pakolaisille. Minä haluaisin järjestää jopa suomalaisten sosiaaliturvan ensi sijaisesti työperustaisesti. (Itsekin työttömänä kaipaan järkevää työtä enemmän kuin suurta palkkaa). Ongelmaksi jää, että

Suomesta löytyy varsin vähän sellaista työtä, jonka voi antaa tehtäväksi kenelle vaan, ilman varmuutta tekijän ammattitaidosta ja työmoraalista. Risusavottaa, lumitöitä ja marjanpoimintaa on tarjolla varsin rajoitetusti. Nämäkin sopivat paremmin suomalaisille työttömille, joilla sellaiseen olisi paremmat valmiudet. Sopivien tehtävien etsiminen koskee siten myös suomalaisia työllistettäviä sekä rangaistusluonteisia työvelvoitteita. Kaikista työllistettävistä vankien luotettavuus työntekijöinä lienee vähäisin. Yrittäkäämme kuitenkin optimistisesti pohtia järkeviä töitä ja poistaa turhia rajoituksia, työturvallisuudesta tinkimättä.

Pakolaisten asutus

Myönteisen turvapaikkapäätöksen jälkeen pakolaiset siirretään vastaanottokeskuksista asumispalveluihin. En tiedä, kuinka tässä tilanteessa toimitaan ja millä resursseilla. Pakolaisille tarvitaan niin asuntoja kuin koulutuspaikkojakin. Lapset pitäisi saada kouluihin niin pian kuin mahdollista.

Työllistymisen kannalta pakolaiset kannattaisi sijoittaa suuriin kaupunkeihin, mutta näissä ei riitä asuntoja. Toisaalta kestää vuosikausia, ennen kuin pakolaiset voivat oikeasti päästä vapaille työmarkkinoille, jos silloinkaan, koska Suomi ei näytä vielääkään ymmärtävän olevansa itseaiheutetussa taloudellisessa kriisissä, vaan hallitukset perätysten vain pahentavat työttömyyttä omilla toimillaan eivätkä opposition edustajat esitä mitään kestävää ulospääsyä. Vielä pitkään pääosa pakolaisista voidaan työllistää ainoastaan yhteiskunnan järjestämiin ja tukemiin työpaikkoihin. Siksi pakolaiset tulisi ensi sijassa sijoittaa sinne, mistä vain heille asuntoja löytyy ja järjestää koulutusta ja tukitöitä heidän asuinpaikkakunnilleen. Ainoassa kasvavassa paikassa eli pääkaupunkiseudulla asuntopula jarruttaa nytkin kehitystä eikä sitä kehitystä pidä estää enempää sijoittamalla sinne lisää pakolaisia viemään asuntoja potentiaalisilta työntekijöiltä. Toki jokaisella on oikeus muuttaa maassa sinne, minne haluaa, jos itse pystyy vuokransa maksamaan, mutta yhteiskunnan ei pitäisi antaa tukea kalliilla paikkakunnalla asumiseen. (Ei edes suomalaisille. Asumistuki muutenkin on tukea asuntojen omistajille, eikä pakolaisia tulisi käyttää hyväksi sellaisen maksattamiseen.)

Rajat

Ulkomaalaisten maahantuloa voidaan torjua rajoilla. Itärajamme on samalla EU:n ja Schengen-alueen ulkoraja, joten sen valvontaan liittyy toisenlaisia velvoitteita kuin länsirajaan, joka on sisäraja.

Rajojen sulkeminen ja pakolaisten pysäyttäminen Haaparantaan ei sinänsä ole mikään ratkaisu pakolaisongelmaan. Pikemmin se olisi vastuun pakoilua. Sinänsä muita suuremman kuorman kantaneella valtiolla on moraalinen oikeus rajoittaa maahantuloa varsinkin vapaamatkustajamaasta. Siten kaikkein suurimman kuorman kantaneen maan eli Ruotsin päätös aloittaa rajatarkastukset Tanskan rajalla on täysin ymmärrettävää, koska Tanska pyrkii lähinnä vapaamatkustajaksi. Ruotsia selvästi helpommalla päässeellä Suomella ei ole vastaavaa moraalista oikeutta sulkea Ruotsin-rajansa, vielä vähemmän Tanskalla. Toisaalta yksi puomi Torniossa ei edes auta hallitsemattomassa tilanteessa, koska avoin länsiraja on helposti ylitettävissä raja-asemien ulkopuolella. Hallittu maahantulo järjestelykeskukseen on aina parempi kuin hallitsematon hortoilu pitkin metsiä.

Itärajaan ei liity samanlaisia juridisia ja moraalisia velvoitteita. Voimme ainakin toistaiseksi pitää Venäjää turvallisena maana, joten Venäjältä karkotetulla ei sinällään ole oikeutta turvapaikkaan Suomesta. Epäselväksi jää, kuinka voimme käytännössä torjua Venäjältä mahdollisesti saapuvaa kansainvaellusta. Toistaiseksi suurin osa itärajan kautta tulijoista on pitkään Venäjällä asuneita ulkomaalaisia, jotka pyrkivät länteen paremman elämän etsimisen tai karkotuksen vuoksi. Tulevaisuudessa Keski-Idän ja Levantin pakolaiset voivat pyrkiä länteen Venäjän kautta, jos Turkki menee kiinni.

Perinteisesti Venäjällä on valvottu maasta poistumista tiukasti: jopa rajan läheisyyteen on vaikea päästä ilman FSB:n havaintoa ja ainakin implisiittistä hyväksyntää. Juridisesti tilanne vaikuttaa kuitenkin varsin absurdilta, koska kansainvälisten sopimusten ja lakien mukaan Venäjä ei saa ilman pätevää syytä estää ketään poistumasta maasta ja hakemasta turvapaikkaa toisaalta. Yleisen kansainvälisen tavan mukaan maahantulo-oikeuden tarkistaminen kuuluu kohdemaan viranomaisille, joskin useat valtiot asettavat tarkistusvelvollisuuksia laillistetuille kuljetusyhtiöille. Suomalaiset rajaviranomaiset voivat siten rajalla päättää, kuka saa tulla maahan ja kuka ei. Toisaalta lain ja Geneven sopimuksen mukaan Suomen on

otettava rajaviranomaisille tehty turvapaikkahakemus käsittelyyn, mihin sitten voikin vierähtää puoli vuotta. Venäjän kanssa pitäisi kuitenkin päästä sopimukseen, että Venäjä puuttuu rikollisuuteen sekä ottaa takaisin Venäjältä saapuneet lailliset tai laittomat maahan tulijat, joille ei suoda oikeutta jäädä Suomeen.

Joka tapauksessa Suomen kannattaa hiljaisesti varautua siihen, että itäraja saattaa vuotaa koko pituudeltaan. Venäjän ihmisoikeustilanteen paheneminen, sisäinen korruptio, ulkopoliittiset kostotoimet ja mahdollinen sisäpoliittinen valtakriisi saattavat tuottaa ikäviä yllätyksiä suuntaan jos toiseenkin. Lisäksi sotatilan kärjistyminen eri alueilla voi pakottaa yhä useampia pois kodeistaan tai estää heidän paluunsa. Ymmärrän kyllä, että poliitikot pitävät suunsa supussa. Tässä tilanteessa sellainen on ihan viisasta.

Vastaavasti Euroopan Unioni joutuu pohtimaan kaakkoisrajansa tilannetta. Dublinin sopimus ei toimi hyvin tässä tilanteessa. Kansalaisilla toki vallitsee vääriäkin käsityksiä sen sisällöstä. Täysin mahdotonta olisi vaatia Kreikkaa huolehtimaan yksin kaikista rajan yli saapuneista turvapaikanhakijoista. Sopivan ratkaisun löytäminen vaatii hankalia neuvotteluja ja kompromissihaluja, mutta ilmeisesti Tornion kaltaisen järjestelykeskuksen perustaminen Euroopan ulkorajoille voisi auttaa. Schengenin ja Dublinin sopimuksia ei tule purkaa, mutta niitä toki kannattaisi päivittää uutta tilannetta vastaaviksi.

Palautus, karkotus ja käännytys

Järjestelmän väärinkäyttäjät ja lainrikkijat tulee voida palauttaa kotimaihinsa mahdollisimman pikaisesti. Hylätyt turvapaikanhakijat ja muut kielteisen päätöksen saaneet käännytetään eli määrätään palaamaan kielteisen päätöksen jälkeen.

Muulla syyllä oleskeluluvan saanut ulkomaalainen voidaan nykyisen lain mukaan karkottaa, jos hän syyllistyy rikokseen, jonka maksimirangaistus on vuosi vankeutta. Ulkomaalaista ei siten edes tarvitse tuomita vankeuteen, jotta hänet voidaan karkottaa, kunhan kyseisestä rikoksesta on mahdollista saada vuosi vankeutta. Ilmeisesti käytäntönä on ollut palauttaa kaikki palautusedellytykset täyttävät, ellei palautukselle ole esteitä tai sitä pidetään kohtuuttomana. Kohtuuttomuutena pidettäneen perhettä: suomalaisten lasten isää ei aina kannata karkottaa lasten edun vuoksi. Ihmistä ei myöskään voi lähettää hengenhätään. Siten varsinkaan pakolaisia

ei aina voida karkottaa – kunkin senhetkinen tilanne tulisi kuitenkin erikseen tutkia eikä aiempi pakolaisuusasema sinänsä saisi olla este rikollisen karkotukselle. Karkotuspäätös pitää voida tehdä välittömästi tuomion jälkeen siten, että tuomittu voidaan poistaa maasta heti tuomion saatua lainvoiman tai vangin vapautuessa vankilasta. Muuten pidän vallitsevaa käytäntöä hyvänä. Sen sijaan esitetty palautusautomaattilaki tuntuu turhalta – sellainen saattaisi pikemmin lieventää kuin kiristää käytäntöä.

Mahdollisuuksien mukaan pitäisi kannustaa ei-toivottujen ulkomaalaisten omaehtoiseen palaamiseen. Ilmaisia vapaaehtoinen paluu ei voi oikein käyttää käännytetyn tai karkotetun tapauksessa. Paluu on oikeasti vapaaehtoista vain silloin, kun ihmisellä on todellinen mahdollisuus valita, palaako hän vai ei. Paluuta voi tukea taloudellisesti kustantamalla matkat sekä antamalla pieni porkkanaraha elämän uudelleen aloittamiseen. Se tulee kuitenkin aina halvemmaksi kuin pakkokuljetus.

Pakolla palauttamiseen on liittynyt teknisiä ongelmia. Pakkokuljetus vaatii vartijoita sekä kuljetusvälineen, jolla palautettava voidaan viedä turvallisesti ilman karkaamisvaaraa. Moneen maahan ei ole kunnollisia kulkuyhteyksiä eivätkä kaikki maat suostu ottamaan vastaan vastentahtoisesti palaavia kansalaisiaan – lisäksi kaikkien maiden kautta ei edes voi kuljettaa ihmisiä, joiden liikkumisvapautta rajoitetaan toisen valtion viranomaisen toimesta. Valtioidenväliset palautussopimukset ovat osoittautuneet paperiksi: Suomesta on palannut Irakiin vapaaehtoisesti yli sata kertaa enemmän ihmisiä kuin Ruotsista pakolla, vaikka Ruotsilla muka joku palautussopimus onkin. Eräät maat ovat määränneet karkotettuja kotimaahansa kuljettavat lentokoneet palaamaan takaisin kaikkine matkustajineen, vaikka palautuksista olisi etukäteen sovittu. Kaikilla turvapaikanhakijoilla ei edes ole minkään valtakunnan kansalaisuutta eikä mikään maa heitä kansalaisikseen tunnusta. Palautettavan tuuppaaminen yksipuolisesti lähimmän rajan yli Haaparantaan tai Alakurttiin ei ole ratkaisu: entäs sitten, jos ruotsalaiset tai venäläiset maksavat potut pottuina?

Tässä tilanteessa Euroopan Unionin pitäisi tiivistää yhteistyötään ja laatia unioninkattavat palautussopimukset ulkopuolisiin valtioihin, yleisenä ehtona kaikelle avulle ja yhteistyölle. Viisumivapaus voisi toimia sopivana porkkanana, joskin se vaatisi toimivaa ja korruptoitumatonta hallintoa toiselta sopimuspuolelta. EU voisi myös kehittää yhteistä palautusjärjestelmiä maitse, meritse tai ilmateitse, olkoon

vaikka omat palautusalukset. Ongelmaksi saattavat nousta kansalaisuudettomat, joita ei voi oikein minnekään palauttaa.

Sinänsä jollekin ulkopuoliselle valtiolle voisi jopa maksaa, että se ottaa maattomat karkotetut vastuulleen. Näin toimii Australia, joka lähettää pakolaiset Nauruun. Siihen liittyy kuitenkin lukuisia käytännöllisiä sekä periaatteellisiakin ongelmia. Tällaisia valtioita ei kovin helposti löytyne: muslimitautiset tulisi palauttaa mieluiten muslimimaahan, mutta mikä muslimimaa suostuu tällaiseen kauppaan ja mikä valtio on riittävän vakaa ja luotettava takaamaan lähetettyjen ihmisten ihmisoikeudet. Kysehän on ihmiskaupasta, ihan raadollisesti, eikä se kuulosta kivalta länsimaidenkaan korviin.

Hylätyt turvapaikanhakijat ja muut karkotusta odottavat kannattaa keskittää erillisiin palautuskeskuksiin. Ilmaisuu saattaa kuulostaa julmalta, mutta palautettavien riski syyllistyä vakaviinkin rikoksiin on pelottavan korkea. Kielteisten vaikutusten estämiseksi karkotettavia ei kannata sekoittaa kotoutettavien kanssa. Vaaralliset tapaukset tulee pystyä eristämään muusta yhteiskunnasta siten, että he eivät voi karata taikka syyllistyä rikoksiin. Joku voi jopa tehdä rikoksia vain saadakseen sillä varjolla jäädä Suomeen. Karkotettavan vaarallisuuden arviointi ei aina liene suoraviivaista – kaikkia ei kuitenkaan voi sulkea varmuuden vuoksi telkien taakse. Palautuskeskuksissakin tulee tarjota joitain virikkeitä ja järkevää toimintaa.

Periaatteessa vilpillisesti tehdystä turvapaikkahakemuksesta tulisi laskuttaa hakijalta oleskelu-, palautus- ja käsittelykustannukset. Käytännössä se voi tarkoittaa yksilön hallussa olevan omaisuuden takavarikoimista, mutta muuten mahdollisuudet saada korvaukset takautuvasti palautuksen jälkeen vaikuttavat minimaalisilta. Korkeintaan se voisi onnistua palautusmaan viranomaisten myötävaikutuksella, mikä onnistunee ainoastaan sellaisiin sivistysmaihin, joista ei muutenkaan ole perusteltua tulla hakemaan turvapaikkaa.

Työperäinen maahanmuutto

Suomi ei tarvitse tarkoituksellista massiivisista työperäistä maahanmuuttoa selvittääkseen omista haasteistaan. Suomessa on satoja tuhansia työttömiä omastakin takaa, myös korkeasti koulutettuja. Jos työvoiman tarjonta ja kysyntä eivät kohta, suhdetta voidaan muuttaa säätämällä koulutustarjontaa. Tähän mennessä jokainen

Suomessa esiintynyt työvoimapula on johtunut vain väärästä koulutus suunnittelusta, äkillisestä rakennemuutoksesta, asuntopulasta, alipalkkauksesta tai työnantajan rekrytointikyvyttömyydestä, joita maahanmuutto korjaa heikosti. Suomen luontaisten ja Suomessa kannattavien elinkeinojen määrä pysyy rajallisena eikä kasva merkittävästi. Emme ikinä saa Suomeen sellaista uutta teollisuutta, jota voi yhtä hyvin harjoittaa muuallakin.

Toki meidän kannattaa haalia maahamme eri alojen huippuasiantuntijoita niin paljon kuin pystymme. Maailmanlaajuinen henkilövaihto tehostaa tiedettä, tutkimusta ja teknologiankehitystä merkittävästi. Maailman huippukulttuurit ja -taloudet ovat syntyneet ja kasvaneet pitkälti kansainvälisen lahjakkuuksien kasautumisen ja kierron kautta. Sallisin ulkomaisten – EU:n ulkopuolelta tulevien – asiantuntijoiden työ lupien myöntämisen ilmoitusasiana ainakin yliopistoille ja tutkimuslaitoksille sekä mahdollisesti yrityksille sopimuksen mukaan, kunhan muut maahantulon edellytykset ovat kunnossa. Erityislahjakkuuksia pitää houkutella kehittämällä nopeampia ja joustavampia rekrytointikeinoja ja parantamalla tukipalveluja. Alhaisempaa verotusta ei kuitenkaan pidä harkita – sillä työnantajat ulkoistavat omat palkanmaksuvelvoitteet toisille.

Varoisin kuitenkin riistämästä kehitysmailta osajia, joita he tarvitsevat kipeästi itselleen.

Perheenjäsenet

Suomen kansalaisen ulkomaalaisen puolison maahantuloa lienee jo helpotettu sen jälkeen kun itse naimisiin menin. Pääsääntöisesti Suomen kansalaisen tai Suomessa laillisesti ja pitkäaikaisesti asuvan ulkomaalaisen puolison ja alaikäisten lasten oikeus muuttaa maahan tulee tapahtua ilmoitusasiana, kunhan yleiset maahanmuuton edellytykset täyttyvät. Maahan saapuvien perheenjäsenten muutto- ja elinkustannukset olkoon toki aina perheen vastuulla, mikä tulee pystyä osoittamaan, kunhan sille ei aseteta kohtuuttomia vaatimuksia.

Pakolaisten perheen yhdistämisiin tulee suhtautua tietyin varauksin. Olemassa olevaa perhe-elämää pitäisi kuitenkin pystyä jatkamaan Suomessa, jos yhden perheenjäsenen paluu kotimaahansa on mahdotonta vainon takia. Perheeseen lukisin yhden laillisesti vihityn aviopuolison sekä omat alaikäiset lapset, joilla siten olisi

rajoitetut oikeudet pakolaisen sosiaalietuihin. Muiden sukulaisten kutsuminen edellyttää kutsujan kykyä vastata heistä aiheutuvista kustannuksista kokonaan, ilman sosiaaliturvaa, kuten muiden maahanmuuttajienkin kohdalla. Pääsääntöisesti veljiin, sisariin, vanhempiin, isovanhempiin ja aikuisiin lapsiin sovellettaisiin tavanomaisia henkilökohtaisen maahantulon edellytyksiä.

Pakolaisuus ja muu maahan- ja maastamuutto vääristää naimaikäisten asukkaiden sukupuolten osuutta. Naisten puute saattaa aiheuttaa jopa yhteiskunnallisia häiriöitä, joten ulkomaalaisten vaimojen maahantuloa ei pitäisi turhaan vaikeuttaa.

Alaikäisenä maahan saapuneille ei pitäisi antaa oikeutta saada tuoda vanhempansa tai sisaruksensa mukanaan. Pakolaisleireille tai eri maihin hajaantuneet perheet kannattaa toki yhdistää, jos mahdollista. Yli 16-vuotias ei yleensä enää tarvitse holhoojaansa, jos on yksin päässyt vieraaseen maahan, ellei siihen ilmene erityistä syytä. Alle 16-vuotiaat taas kannattaa palauttaa kotimaihinsa tai muualle holhoojiensa luokse, jos mahdollista. Harvoin lapset itse tarvitsevat vainon vuoksi turvapaikkaa, jos aikuiset voivat turvallisesti asua kotimaissaan. Toisaalta monelle lapselle myönnetään oleskeluoikeus lastensuojelullisista syistä, koska heille ei löydy huoltajaa, jolle palauttaa. Usein holhoojat ovat kuolleet tai kadonneet tai muista syistä hylänneet lapsensa. Ylipäättänsä jos joku isä tai äiti taas lähettää lapsensa yksin vieraaseen maahan onneaan etsimään, asetan kyseenalaiseksi heidän vanhemmuutensa – Suomessa moinen olisi huostaanoton paikka.

Kotoutuminen

Suomeen mistä tahansa laillisesta syystä saapuville maahanmuuttajille tulee sallia ja mahdollistaa tehokas kotoutuminen Suomeen. Maahanmuuttajat tulee kasvattaa kustannuksesta voimavaraksi mahdollisimman nopeasti, erityisesti heidän itsensä tähden.

Maahanmuuttajan sopeutumista voidaan kuvata seuraavalla nelikentällä:

	Maahanmuuttaja hyväksyy kohdemaan kulttuurin	Maahanmuuttaja ei hyväksy kohdemaansa kulttuuria
Maahanmuuttaja säilyttää oman kulttuurinsa	kotoutuminen (integraatio)	eristäytyminen (separaatio)
Maahanmuuttaja hylkää oman kulttuurinsa	sulautuminen (assimilaatio)	syрjäytyminen (marginalisaatio)

Termit hieman vaihtelevat lähteistä riippuen. Ulkoisten suhteiden sijasta eniten merkinnee yksilön oma identifikaatio: mihin yhteisöön hän samaistuu, minkä kokee omakseen, minkä menestyksen kokee omaksi onnistumisekseen.

Suomessa tavoitteeksi on otettu kotoutuminen eli integroituminen. Silloin maahanmuuttaja säilyttää oman alkuperäisen kulttuuri-identiteetin, mutta samanaikaisesti omaksuu paikallisen kulttuurin ja identifioituu uuteen kotimaahansa. Tutkimuksissa sen on todettu johtavan sosiaalisesti ja psykologisesti parhaimpaan tulokseen. Oma kulttuuri antaa tukea uuteen yhteiskuntaan sopeutumiseen, johtaen aitoon kaksikulttuurisuuteen. Yksilö pystyy kohtaamaan uusia kulttuurihaasteita sitä tehokkaammin mitä vahvempi ja eheämpi hänen aiempi identiteettinsä on. Yksilö ottaa rohkeammin kontaktia toiseen kulttuuriin, kun ei koe sitä uhkana omalle identiteetilleen. Vahva alkuperäinen etninen identiteetti siten tukee sopeutumista uuteen kotimaahan.

Oman identiteetin hylkääminen johtaa helposti psykologisiin ongelmiin. Identiteettikato johtaa syrjäytymiseen. Syrjäytyneillä esiintyy eniten mielenterveyden häiriöitä sekä epäsosiaalista käyttäytymistä ja rikollisuutta.

Tehokasta sulautumista esiintyy lähinnä tilanteissa, joissa yksilö on omaehtoisesti pyrkinyt pois inhoamastaan kotimaastaan ja päässyt haluamaansa kohdemaahan. Eräissä maissa – kuten Ranskassa – on pyritty sulauttamaan maahanmuuttajat. Ranskassa se on onnistunut lähinnä eurooppalaisille maahanmuuttajille, mutta afrikkalaiset ovat usein eristäytyneet omille alueilleen. Eristyminen voi johtaa vakaviin sosiaalisiin ongelmiin ja vastakkainasetteluihin. Esimerkiksi Saksassa on korostettu oman kulttuurin säilyttämistä, jotta siirtolaiset voivat helposti palata kotimaahansa.

Uuden kulttuurin ja identiteetin omaksuminen vaatii vapaaehtoisuutta. Siihen ei voi pakottaa, mutta sitä voi tukea. Kotoutumista taikka uussuomalaisen identiteetin omaksumista edistää sosiaalinen ja ammatillinen hyväksyntä sekä osaamisen tukeminen ja pätevyyden tunnustus. Identiteettiä tukee, kun yksilö löytää elämälleen merkityksen. Sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ohella sopeutujan tulee rakentaa itselleen koherentti henkilökohtainen identiteetti, mikä kuvaa hänen ainutlaatuisuuttaan, koostuen ennen kaikkea hänen kyvyistään ja taidoistaan. Poikkeuksellinen koulutukseen, ammattiin, harrastukseen tai vakaumukseen pohjautuva sosiaalinen identiteetti tukee sopeutumista. Pelkästään maahanmuuttajuuteen liittyvää identiteettiä pitää varoa, koska siitä on vaikea päästä pois.

Uusi identiteetti rakentuu usein poukkoilevasti. Se voi häilyä erilaisten varjo-identiteettien välillä, kun yksilö hakee paikkaansa ammatin, perheen, uskonnon, vaikuttamisen ja harrastusten kentillä. Kukaan sopeutuu omaan tahtiinsa, eikä sitä voi pakottamalla nopeuttaa. Yleensä parhaiten sopeutuvat suomalaisten puoliset, toiseksi taloudellisista syistä maahan saapuneet ja heikoimmin pakolaiset. Pakolaisten kotoutumista usein jarruttaa väliaikaisuuden kokemus: useimmat pakolaiset haluavat palata kotiinsa heti kun se on mahdollista, mutta useinkaan kotimaan olosuhteet eivät muutu niin paljon, että paluu olisi mahdollista. Pakolaisen kotoutumista ei tule turhaan jarruttaa erilaisilla uhkavaatimuksilla. Esimerkiksi oleskeluluvan peruutus lomamatkan vuoksi voi häiritä elämää perusteetta. Ennen vapaaehtoista paluuta ihmiset yleensä haluavat tutustua maansa tilanteeseen perusteellisesti ja jos tämä estetään, eivät he sellaista edes yritä.

Kaikenlainen painostus, nöyryytys ja epäoikeudenmukainen kohtelu estää kotoutumista erittäin vakavasti. Epäoikeudenmukaisuuden kokemukset laskevat voimakkaasti kaikenlaista motivaatiota, erityisesti omaehtoista arvojen omaksumista. Oikeudenmukaisuus ei rajoitu distributiiviseen oikeudenmukaisuuteen eli reiluun lopputulokseen, vaan myös oikeudenmukaisiin menetelmiin. Päätökset tulee tehdä johdonmukaisesti ja läpinäkyvästi ja jokaiselle tulee antaa mahdollisuus ilmaista oma kantansa häntä koskeviin päätöksiin, jotka pitää perustella uskottavasti. Henkilöön kohdistuvia loukkauksia pitää välttää, erityisesti hauraaseen identiteettiin kohdistuvia. Yksilöitä ei pidä kohdella vastoin heidän itsensä tuntemaa identiteettiä. Oikeudenmukaisuuteen kuuluu myös vapaamatkustajien tunnistus ja rikkojien

rankaisu. Lain noudattamiseen pitää käyttää tarpeen mukaan pakkokeinoja ja yhteisten sääntöjen rikkomiselle tulee ottaa nollatoleranssi.

Suurin osa eurooppalaisista siirtolaisongelmista johtuu kotoutumisen epäonnistumisesta. Suurimpaan vaaravyöhykkeeseen jäävät toisen polven maahanmuuttajat: maassa syntyneinä he eivät koe kiitollisuutta turvapaikasta vaan katkeruutta siitä, että heitä kohdellaan toisen luokan kansalaisina.

Kotouttamiskoulutus

Kotouttamiseen kuuluu toimiva kotouttamiskoulutus. Suomeen mistä tahansa laillisesta ja perustellusta syystä saapuneelle maahanmuuttajalle tulee mahdollisimman pikaisesti antaa mahdollisuus hankkia niin vahva kielitaito, että hän pärjää yhteiskunnassa ja työelämässä. Lisäksi tulee tukea hänen ammattitaitoaan käytettävissä olevien resurssien mukaan. Monella on jo kotimaassaan hankittu koulutus ja osaaminen, joskaan se ei läheskään aina vastaa suomalaisia tarpeita taikka sitä ei voida tunnustaa suomalaisten pätevyysvaatimusten mukaiseksi. Pätevyysvaatimuksia ei sinänsä tarvitse alentaa, paitsi missä sellainen muutenkin voidaan perustella, mutta maahanmuuttajille tulee tarjota koulutuskanavat oman pätevyytensä päivittämiseksi ja osoittamiseksi.

Maahanmuuttajien koulutusjärjestelmä on edelleen aivan liian hajanainen. Mikään organisaatio ei ota siitä kokonaisvastuuta. Edelleen paikalliset viranomaiset kilpailuttavat ulkopuolisia kouluttajia, jotka järjestävät koulutusta projekti kerrallaan. Niissä projekteissa keksitään pyöriä yhä uudelleen ja unohdetaan edellisten projektien opetukset. Projektien tuloksista ei vielääkään kerätä tietoja niin systemaattisesti, jotta sen pohjalta voitaisiin luotettavasti kehittää toimintaa. Kehitys jatkuu kehittäjien mutu-tuntumalla. Uskomattoman paljon voimavaroja hupenee turhaan projektisählykseen. Vaikka luovissa projekteissa tarvitaankin jonkin verran luovaa jännitettä, niin suhteellisen rutiinimaisesti toistuvissa projekteissa tuollaisesta sählyksestä koituu pääasiassa haittaa.

Kotoutumiskoulutuksen voisi järjestää joko kotouttamiskeskusten taikka yleisopetuslaitosten pohjalta. Nämä olisivat valtakunnallisia tai alueellisia yksiköitä, jotka vastaisivat aikuisten maahanmuuttajien kielen ja kulttuurin opetuksesta sekä heidän ammatillisten ja yhteiskunnallisten valmiuksien kehittämisestä siihen saakka, kun

oppilaat ovat valmiita osallistumaan suomalaiseen aikuiskoulutukseen tai siirtymään suoraan työelämään. Ennen kaikkea ne toimisivat pysyvästi ja pitkäjänteisesti. Näiden mallien erona olisi, että kotouttamiskeskukset vastaisivat myös maahanmuuttajiin kohdistuvista sosiaali- ja terveyspalveluista ja antaisivat seiniä maahanmuuttajien järjestöille, kun taas yleisoppilaitos voidaan integroida muuhun aikuis-koulutukseen, kuten suomalaisten aikuisten vakavaan kielenopetukseen (jota nykyisin on vaikea saada, koska korkeakoulut ovat minimoineet oman opetuksensa ja kansalaisopistojen kurssit ovat hitaita ja harrastusluonteisia.)

Lapset tulisi integroida peruskoululaitokseen. Yleensä se toki vaatii ensiksi valmistavia luokkia, joilla hankitaan riittävä kielitaito yhteisen opetuksen seuraamiseksi. Eniten haasteita tuottanee yksin tulleiden alaikäisten pakolaisten kotoutus, koska heillä voi olla pahoja traumoja ja vakavia epäluuloja, jotka voivat purkautua aggressiivisuutena niin opettajia kuin vertaisia kohtaan.

Suomen kansalaisuus

Kotoutumisen viralliseksi tunnustukseksi maahanmuuttajalle myönnetään Suomen kansalaisuus. Haluaisin osaltaan kiristää, osaltaan höllentää kansalaisuusvaatimuksia. Kansalaisuus itsessään on peruuttamaton, joskin vilpillä saatu päätös tulee pystyä purkamaan. Kansalaisuuden merkitys kuitenkin on vähentynyt, koska suurin osa sosiaalisista, taloudellisista ja sivistyksellisistä oikeuksista ei kytkeydy kansalaisuuteen vaan pitkäaikaiseen oleskeluun.

Kansalaisuuteen vaatisin yleisesti riittävää sidettä Suomeen sekä kymmenen vuoden laillista ja nuhteetonta oleskelua maassamme. Riittävän kielitaidon lisäksi vaatisin oppivelvollisuutta vastaavaa koulutusta, mihin sisältyy suomalaisen yhteiskunnan tuntemista ja riittäviä kansalaistaitoja. Hakijalla ei saa olla haku- tai myöntöhetkellä verovelkaa, maksamattomia elatusmaksuja tai muita laiminlyötyjä velvollisuuksia tai epäselvyyksiä.

Antaisin kuitenkin ohituskaistan hyvin sopeutuville ja maahan sitoutuville. Sille pääsisi erinomaisella suomen kielen taidolla sekä aiemmalla nuhteettomuudella, joka osoitetaan lähtömaan rikosrekisteriotteella. Myös Suomessa kelpollista kansalaistaista, yleissivistystä ja ammattitaitoa mittaavat peruskoulun jälkeiset tutkinnot sekä perhesiteet pienentäisivät vaatimusta maassaoloajasta, kenties jonkun pistelaskun

pohjalta¹. Minimissään kansalaisuuden voisi saada neljän vuoden pysyväisluonteisen oleskelun jälkeen.

Ulkomaalaisten sopeutuminen arvoihimme

Luonnollisestikin voimme odottaa maahanmuuttajien kunnioittavan meidän arvojamme ja hyväksyvän meidän kulttuurimme. Useimmat tulijat pitävätkin itsestään selvänä, että heidän tulee sopeutua asuinmaansa tapoihin. Joillekin suuren kulttuurieron hoksaaminen kuitenkin tuottaa vaikeuksia. Esimerkiksi tyrannimaan alamaisilta kestää aikansa ymmärtää, että lait ovat yhteisiä sopimuksia eikä mieli-valtaisesti ylhäältä annettuja määräyksiä, joita tulee jopa periaatteesta rikkoa. Tähän sopeutumista voidaan sopivalla kotouttamiskoulutuksella helpottaa. Pakolla saapuneille sopeutuminen voi tuntua vaikeammalta kuin vapaaehtoisesti saapuneille.

Arvot voidaan karkeasti jakaa yleisiin ja yksityisiin. Pidämme tiettyjä arvoja niin tärkeinä ja yleisinä, että odotamme kaikkien ne omaksuvan. Niiden sosiaalistaminen kaikille suomalaisille on annettu koululaitoksen tehtäväksi, vaikka useimmat kasvattavat lapsia niihin jo kotonaan. Useimmat näistä arvoista on koodattu lakiin, jonka noudattaminen muodostaa jo arvon sinänsä. Muihin yleisiin arvoihin kuluvat rehellisyys, oikeudenmukaisuus, väkivallattomuus sekä toisten kunnioittaminen. Näiden suhteen ei pidä tehdä poikkeusta maahanmuuttajienkaan suhteen. Sen sijaan jokaisella on oikeus omaan uskonnolliseen ja poliittiseen vakaumukseen, omaan makuun ja omiin mieltymyksiin. Näitä emme voi rajoittaa emmekä virallisesti arvottaa paremmiksi ja huonommiksi sen enempää suomalaisten kuin ulkomaalaisten osalta, niin kauan kuin ne eivät loukkaa yleisiä arvoja. Erilaisten yksityisarvojen hyväksyminen muodostaa itsessään yleisarvon.

Uskonnonvapautta tulee pitää pyhänä, mutta uskonto itsessään ei saa oikeuttaa ketään rikkomaan lakia tai sortamaan eriuskoisia. Tähän toki liittyy sisäisiä ristiriitaisuuksia, koska kaikkiin uskontoihin kuuluu oppi omasta moraalista ja tiedollisesta ylemmyydestä toisuskoisia kohtaan sekä velvollisuus käännyttää toiset omaan uskoon. Jopa useimmat ateistit uskovat tietävänsä asiat uskovaisia paremmin

¹ Esimerkiksi voisi vaatia, että kansalaisuuteen vaaditaan kymmenen pistettä. Jokainen nuhteeton vuosi maassa tuottaa yhden pisteen. Pisteitä saa myös minimivaatimukset ylittävästä kielitaidosta (1-3), muusta koulutuksesta (1-2), pitkäaikaisesta työpaikasta (1-2), avioliitosta Suomen kansalaisen kanssa (1) ja yhteisistä lapsista (1 per lapsi, max 3). Myös nuhteettomuus entisessä kotimaassa toisi pisteitä (1-3). Pisteitä menee rangaistuksista ja pistemäärä voisi valua pakkasen puolelle.

ja monet heistä siksi ylentävät itsensä uskovaisten yläpuolelle. Uskonnon osoittamista ja uskonnollista pukeutumista ei voi eikä saa kieltää. Perustellusti voidaan kuitenkin vaatia koulujen oppilaita ja opettajia sekä julkishallinnon virkamiehiä paljastamaan kasvonsa. Myös yksityinen työnantaja saa vaatia tehtävän mukaista pukeutumista. Minkäänlaista pahoinpitelyä uskonnon varjolla ei tule sallia. Koulujen uskonnonopetukseen liittyy kiperiä kysymyksiä: onko korrektaa erotella lapsia eri opetusryhmiin oman tai vanhempien uskonnon perustella edes uskonto-tuntien ajaksi?

Jokaisen maahan saapuvan ulkomaalaisen voidaan odottaa sietävän ja suvaitsevan Suomessa perinteisesti vallitsevaa kristillistä kulttuuria ja sen tunnuksia. Tämän suhteen en ole huomannut juurikaan ongelmia: väitteet ulkomaalaisten vihanpidosta kristinuskoa vastaan ovat yleensä osoittautuneet vääriksi tai liioitteluksi. Eivät muslimit vastusta Suvivirren kuulemistä. Paljon suuremman ja käytännössä ainoan merkittävän uhan kristillistä kirkkoa kohtaan muodostavat kantasuomalaiset ateistit.

Turvallisuus

Hallitsematon maahanmuutto aiheuttaa takuuvarmasti turvallisuusriskejä. Käsittääkseni tämä on ymmärrettykin viranomaisportaissa, vaikka kaikesta ei ole julkisesti puhuttu. Kansaa ei kannata pelotella, koska pelko itsessään voi lietsoa vastareaktioita, jotka voivat vaarantaa kansalaisten turvallisuutta paljon vakavammin kuin naiivi varautuminen. Maahanmuuton riskejä on pystyttävä käsittelemään ja niiden käsittelyyn on turvattava riittävästi resursseja – erityisesti ennaltaehkäisevään työhön.

Kymmenien tuhansien ihmisten joukkoon mahtuu vilpittömien avuntarvitsijoiden ohella myös sotarikollisia sekä poliisia pakenevia roistoja. Joukossa saattaa olla jopa terroristeja, joskaan en usko terroristijärjestöjen lähettävän järjestelmällisesti satureitaan ainakaan Suomeen. Terrorismi kytee pahiten syrjäytyneissä toisen polven maahanmuuttajissa. Suurempi akuutti uhka voi tulla salakuljettajista ja huume-kauppiaista, jotka tuovat järjestäytyntä rikollisuutta. Sellaisestakin on saatu jo viitteitä.

Turvapaikanhakijoiden ahtaat tilat, toimeettomuus ja epävarmuus nostavat stressiä ja pelkoja toisia kohtaan. Sellaiset altistavat keskinäisille kähinöille arkipäivän asioista. Entiset etniset ristiriidat saattavat kärjistyä turvapaikanhakijoiden väliseksi vakavaksi väkivallaksi. En tiedä, olisiko fiksumpaa erotella väestöryhmät heti omiin yksiköihinsä. Kesän kaaoksessa sellainen ei onnistunut, kun ihmisiä pantiin sinne, mistä vain tilaa löytyi. Esikotouttamistakin helpottaisi, jos yhdessä yksikössä puhuttaisiin vain yhtä kieltä.

Rikostilastollisesti aktiivisen väestön määrä Suomessa on turvapaikanhakijoiden myötä lisääntynyt yli 1 %. Siten odottaisi vastaavaa lisäystä rikostilastoihinkin. Viime vuonna tilastoitiin noin 900 rikosta, joista epäillään turvapaikanhakijoita. Näistä suurin osa on juuri turvapaikanhakijoiden keskinäisiä nujakoita ja pöllimisiä. Kaiken kaikkiaan vuoden aikana poliisin tietoon tuli yli 400 000 rikosta eli rikosten kokonaismäärässä turvapaikanhakijoiden osuus ei vielä juurikaan näy. Vuoden aikana poliisille ilmoitetuista 808:sta raiskauksesta turvapaikanhakijaa epäillään 27:ssä tapauksessa, mikä on moninkertainen suomalaisten osuuteen. Toki ilmoitusherkkyys ulkomaalaisen tekemästä rikoksesta on suurempi ja osa ilmoituksista on osoittautunut keksityiksi.

Suurin osa turvapaikanhakijoista kuitenkin käyttäytyy täysin moitteettomasti. Viime vuonna Suomeen saapuneista turvapaikanhakijoista yli 99,9 % ei ole syyllistynyt Suomessa raiskausrikoksiin. Turvapaikanhakijoista yli 99 % ei ole syyllistynyt mihinkään muuhunkaan suomalaiseen kohdistuneeseen rikokseen. Eräillä Suomessa asuvilla etnososiaalisilla ryhmillä on todettu paljon suurempia rikosmääriä, esimerkiksi yli 1% tietyn ryhmän jäsenistä syyllistyi raiskaukseen viime vuoden tilastossa (eikä muuten ole somaleita vaan eräs kansalaisuutta rajallisempi aliryhmä, joka jääköön mainitsematta leimaamisen ja määrittelyyn liittyvän epävarmuuden vuoksi). Siihen verrattuna turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ja esikotoutumista ei voida pitää kokonaan epäonnistuneena. Jokainen raiskaus on kuitenkin liikaa ja lisää töitä pitää tehdä niin raiskausten kuin muidenkin rikosten ennaltaehkäisemiseksi. Kohua herättäneistä joukkoahdistelutapauksista ei ole vielä selvitetty ainakaan julkisesti kerrottavaksi, ketkä siihen syyllistyivät ja miksi. Onko kyse pelkästä hölmöilystä vai tahallisesta sabotaasista toisia ulkomaalaisia kohtaan?

Raiskauksia ei voi perustella kulttuurilla. Raiskaus on kriminalisoitu kaikkien toimivien valtioiden rikoslaeissa, vaikka tuomitsemiskäytännöt vaihtelevat. Kaikki

merkittävät maailmanuskonnot suhtautuvat seksuaalisuuteen torjuvasti ja kieltävät raiskauksen. Raiskauksia suvaitaan vain joissain alakulttuureissa, kun se kohdistuu vihatun tai halveksitun ulkoryhmän jäseniin. Useimmissa maissa nämä alakulttuurit ovat syrjäytettyjä, mutta eräin paikoin ne saattavat jopa pitää valtaa raa'asti ja väkisin. Jokainen maahamme mistä tahansa saapuva yksilö tietää takuuvarmasti, että naista ei saa raiskata eikä edes luvatta kopeloida tämän pukeutumisesta riippumatta. Vastaanottokeskusten ja majoitusyksiköiden ulkomaalaisyhteisöissä seksuaalirikollisiin suhtaudutaan yleensä äärimmäisen kielteisesti, koska sellaisten tiedetään pilaavan kaikkien maineen. Kulttuuri voi toki vaikuttaa siihen, kuinka naista puhutellaan, palvotaan, kuunnellaan ja totellaan, ja teinipoikien keskuudessa voi vallita tirkistelyä ja yksipuolista flirttailua suvaitseva kulttuuri. Täydellinen tietämättömyys seksistä ja tottumattomuus paljaan pinnan näkemiseen voi aiheuttaa kaikenlaista sisäistä hämmennystä. Alkoholiin tottumattomille muslimeille alkoholinkäyttö voi aiheuttaa yksittäisiä ylilyöntejä, mutta humala ei sinänsä kelpaa selitykseksi.

Raiskausten tehokas torjunta vaatisi lisää tietoja raiskaajien psykologiasta. Raiskaajien sielunelämä lienee vielä hämärän peitossa siihen liittyvien ennakkoluulojen ja tabujen vuoksi: tutkimusaiheena se on äärimmäisen arka, koska tutkija voidaan helposti leimata raiskaajien ymmärtäjäksi. Raiskaaja voi kuitenkin poiketa psykologisesti niin paljon normimiehestä, että mitkään normaalit vaikutuskeinot eivät sellaisiin tepsii. Turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten osalta haluaisin erityisesti tietää, millaisesta taustasta ja millaisella maahanmuutto- ja sopeutumistavoitteella saapuneet tulijat syyllistyvät raiskauksiin tai ahdisteluihin. Sellainen tieto voisi hyvinkin helpottaa rikosten torjuntaa.

Suomalaisten sopeutuminen

Monikulttuurinen yhteiselo vaatii sopeutumista niin meiltä kuin muilta. Meidän tulee hyväksyä toiset erilaisina ihmisinä ja kunnioittaa heidän tapojaan, arvojaan ja tapojaan. Jokainen on yksilö – myös me suomalaiset olemme erilaisia.

Maahanmuuttajiin kohdistuvat ennakkoluulot voivat toimia itsestään toteutuvina ennusteina. Jos ulkomaalaista kohdellaan rikollisena, hän päätyy paljon helpommin rikosten teille. Siksi jokaista tulisi kohdella yksilönä, kunnioittaen hänen omaa identiteettiään. Maahanmuuttajaa taikka turvapaikanhakijaa ei missään tapauksessa tulisi kohdella hänelle vieraan identiteettiryhmän jäsenenä. Suomalaisetkin

loukkaantuvat, jos heitä pidetään ruotsalaisina saati venäläisinä. Kaikenlainen sorto ja perusteeton erottelu vaikeuttaa tunneperäistä kiintymystä äärimmäisen vakavasti.

Muuten ulkopuoliset eivät voi velvoittaa meitä muuttamaan tapojamme. Toki me saamme oppia muilta kansoilta uusia asioita, esimerkiksi meidän olisi hyvä oppia positiivisuutta, iloa ja yhteisöllisyyttä. Valtiotasolla meidän on sopeuduttava kansainvälisiin sopimuksiin ja kansainväliseen oikeuteen. Ulkomaalaisten kanssa matkailun tai kaupan vuoksi tekemisiin joutuvat saavat joka tapauksessa opetella kansainvälisiä tapoja.

Rasismi ja muukalaisviha

Kaikenlainen rasismi tulee tunnistaa ja tuomita. Rasistia tulee voida sanoa rasistiksi eivätkä rasistit saa piiloutua rasismikortin taakse. Suurin osa maahanmuuttovastaisuudesta ei kuitenkaan ole rasismia vaan ihan muita ilmiöitä, kuten muukalaispelkoa tai kansalliskiihkoa. Ei silti natsionalismiakaan tarvitse hyväksyä. Perusteeton vihapuhe pitää torjua, tapahtuipa se minkä tahansa aatteen alla, eikä vastuullisten pitäisi antaa signaaleja minkäänlaisen vihapuheen hyväksyttävyydestä.

Ihmiset suhtautuvat luonnostaan varoen tuntemattomiin. Vaistonvarainen varovaisuus on ymmärrettävää, koska kivikauden evoluutioympäristössä tuntematon tarkoitti uhkaa. Ei silloin ollut mitään poliisia turvana, vaan itse piti kunkin itseään ja perhettään puolustaa ja vaaroja karttaa. Tuntemattoman kuuluminen samaan ryhmään kuitenkin herättää luottamusta, mitä voi osoittaa ulkoisilla tunnusmerkeillä tai puheella. Yhteinen identiteetti mahdollistaa suurten ryhmien hallinnon. Vieraan ulko-ryhmän tunnusmerkit sen sijaan herättävät epäluuloja.

Ihmiset luokittelevat luonnostaan toisia ihmisiä. Ihmisen aivot pystyvät käsittelemään maksimaalisesti kahta sataa ihmissuhdetta persoonallisesti, mutta tuhansia luokkien avulla. Matala kognitiohalu (henkinen laiskuus) saa ihmisen laatimaan toisille mielessään kaavamaisia luokkia eli stereotypioita. Yleensä ihmiset määrittelevät omalle identiteettiryhmälleen positiivisia ominaisuuksia, mutta toisia ryhmiä määritellään helposti negatiivisten ominaisuuksien mukaan. Ihmiset jopa määrittelevät positiiviseksi itselle ja omalle ryhmälle tyypilliset ominaisuudet ja arvottavat muita sen mukaan. Tämä voi johtaa nationalistisiin ja rasistisiin ajatuksiin. Ihmiset pitääkin varta vasten kouluttaa hyväksymään erilaiset yksilöt.

Epävarmuus itsestä saa yksilön hakeutumaan selkeästi erottuvaan ryhmään ja korostamaan ryhmien rajoja. Itsepelko saa jopa hakeutumaan matalan statuksen ryhmään, joka sitten pyrkii korostamaan itseään jopa etsimällä vihollisuutta johonkin muuhun ryhmään. Ristiriitainen identiteetti johtaa ulkopuolisiin liittyvien stereotyyppien korostamiseen.

Rasismia ja natsismia vastustetaan tehokkaimmin proaktiivisesti parantamalla yhteiskunnan oikeudenmukaisuutta ja ennustettavuutta. Suomea vaivaa sekä henkinen epävarmuus, joka johtuu pitkälti kulttuuriimme kuuluvista negatiivisista kilpailupiirteistä että taloudellinen epävarmuus, joka ilmenee työttömyytenä, työttömyyden pelkona ja tulevaisuudentoivon menetyksenä. Nämä eivät ole täysin riippumattomia, vaan epäterve kilpailu ja kateus näkyy taloudessakin. Muuten lama ja työttömyys johtuvat ihan kokonaan suomalaisten omasta jäärpäisyydestä ja kyvyttömyydestä sopeutua muuttuviin olosuhteisiin eikä siitä pidä syyttää ketään ulkomaalaista.

Kansallistunne voidaan yhdistää monikulttuurisuuteen korostamalla kansakunnan plussumma-arvoja kuten kulttuuripiirteitä, erityisosaamista, vuodenajoista selviytymistä ja luonnonkauneutta kilpailullisten nollasumma-arvojen sijaan. Pitkällä tähtäimellä rakentavaa monikulttuurisuutta tukee lasten kasvattaminen vahvaan itsetuntoon ja eheään itsekäsitykseen, mihin johtaa ehdoton rakkaus, autonomiaa tukevat kasvatuskäytännöt, empaattiset rajat, oikeudenmukainen kohtelu sekä kehityksenmukainen sosiaalisten ja kognitiivisten taitojen harjoittelu.

Yleisen oikeudenmukaisuuden ja yhteiskuntavarmuuden lisääminen parantavat myös suoraan maahanmuuttajien kotoutumisen edellytyksiä. Ne vähentävät niin maahanmuuttajien kuin kantasuomalaisten rikoksia. Niihin pitäisikin panostaa kaikin keinoin.

Kansalaistoiminta

Suomen kansalaiset voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa maahan saapuneiden sopeutumiseen. Jotkut suomalaisista toimivat positiivisesti, jotkut negatiivisesti kiusaten heikompia, mitä pidän yksikäsitteisen raukkamaisena.

Akuuteissa tapauksissa kuten viime syksynä lukuisat suomalaiset pyrkivät auttamaan hädänalaisia. Kriisitilanteessa kunkin kynnelle kykenevän pitäisi antaa

tarvittavaa hätäapua sitä kiireellisesti tarvitseville tulijoille. Parhaiten se onnistuu siihen soveltuvien järjestöjen kautta – omaehtoinen auttaminen saattaa tuottaa enemmän sähellystä kuin hyötyä. Ilahduttavan moni onkin lähtenyt vapaaehtoisesti auttamaan tai lahjoittanut tavaroita puutteenalaisille. Myönteiseen ihmiskuvaan ja Suomeen identifioitumiseen auttaa merkittävästi, kun suomalainen vapaaehtoinen jakaa leipää muutaman ystävällisen sanan ja empaattisen katseen kanssa.

Järjestelmällinen auttaminen, kuten majoittaminen, sosiaaliapu ja kouluttaminen, kuuluu ensisijaisesti viranomaisten tehtäväksi. Eri toimijat voivat toimia yhteistyössä ja vapaaehtoiset voivat osallistua toimintaan myös akuutin hädän jälkeen.

Parhaiten vapaaehtoiset auttavat pakolaisia akuutin hädän jälkeen osallistumalla esikotouttavaan ja kotouttavaan toimintaan. Esikotouttava toiminta kohdistuu turvapaikanhakijoihin, jotka odottavat päätöksiä vastaanottokeskuksissa ja hätämajoitusyksiköissä ja kotouttava toiminta turvapaikan saaneisiin sekä kiintiöpakolaisiin, jotka asuvat omillaan. Myönteiset yhteydet suomalaisiin luovat pakolaisille positiivisia tunnesiteitä suomalaisiin ja auttavat sopeutumaan Suomeen. Esikotouttavassa vapaaehtoistyössä on opetettu kieltä ja kulttuuria, tehty retkiä, harrastettu liikuntaa, opeteltu kokkaamaan suomalaista ruokaa, korjailtu pyöriä sekä nikkaroitu lokeroita ja huonekaluja. Jokainen täysi-ikäinen voi tulla mukaan sopivaan järjestöön ja auttaa omien voimavarojensa puitteissa, ei siihen tarvita muuta kuin halua auttaa sekä hieman yhteistyökykyä, joustavuutta ja kärsivällisyyttä. Sekin jo auttaa, että käy tervehtimässä ulkomaalaisia ja vähän tukee toisia auttajia.

Ulkomaalaisia vastaan kohdistuvia katupartioita ei kaivata. Vaikka sosiaaliset partiot nuorten auttamiseksi ja valvomiseksi öisillä kaduilla ovat kannatettavaa toimintaa, niin ulkomaalaisia katujärjestyksen varjolla tarkkailevat partiot eivät kuulu samaan luokkaan laisinkaan. Sellaiset luovat perusteettomia pelkoa ja ne voivat vaikeuttaa pakolaisten sopeutumista ja edesauttaa syrjäytymistä, jos pakolaiset kokevat sen torjunnaksi. Kovin huolissani en ilmiöstä kuitenkaan ole, koska se tuntuu jäävän enemmän mediatapahtumaksi ja mielenosoitukselliseksi toiminnaksi kuin todelliseksi uhaksi. Sinällään jokaisella on oikeus osoittaa mieltään ja kulkea kaduilla, mutta meillä muilla on myös oikeus kritisoida mielenosoittajia. Mielenosoituksissakin pitää säilyttää tolkkua, ettei sillä lietsota lisää ongelmia. Sangen älytöntä ääliömäisyyttä ja raukkamaisuutta edustivat ne pölvästit, jotka menivät porukalla huutelemaan rivouksia alaikäisten maahanmuuttajien tukikotiin täysin

syyttömille lapsille, vaikka tilanteen provosoimasta rikoksesta epäilty oli aikoja siten viety pois poliisin suojiin. Onneksi lapset oli viety turvaan aikuisten toilailujen tieltä.

Turvapaikanhakijoiden tekemiä rikoksia ehkäistään paljon paremmin menemällä vapaaehtoiseksi esikotouttavaan ja kotouttavaan toimintaan kuin kiusaamalla hädänalaisia.

Yhteenvetoa

Maahanmuutosta tulee keskustella. Pitäisi kuitenkin pyrkiä löytämään ratkaisuja eikä vain etsimään ongelmia. Julkinen keskustelu erityisesti netissä liittyy aivan liikaa ongelmien keksimiseen ja syyllisten hakemiseen. Maahanmuuttoon liittyy kuitenkin myös todellisia ja vakavia ongelmia, joiden ratkaisu vaatii tietoa, resursseja ja yhteistyötä. Sen sijaan julkisessa keskustelussa toistuvat Suvivirsi ja uimahallivuorot ovat suomalaisten keksimiä näennäisongelmia, joilla pyritään ruokkimaan tarkoituksellista muukalaisvihaa. Vihan lietsontaa ei tarvitse suvaita.

Vastaanotto- ja kotouttamisjärjestelmät tulisi saattaa ajan tasalle. Viime vuosi saattoi olla vasta harjoittelua paljon suuremmalle kansainvaellukselle, mihin on syytä varautua. Kotouttamiskoulutus tulisi vihdoin organisoida pysyvän toimintamallin pohjalta niin, että Suomi pystyy integroimaan tehokkaasti ja turvallisesti kaikki laillisen oleskeluoikeuden saaneet. Alaikäisten pakolaisten huoltoon tulee panostaa erityisen paljon, koska he muodostavat hyvin haavoittuvan ihmisryhmän, jonka mahdollinen syrjäytyminen vaarantaa niin heidän oman tulevaisuutensa kuin koko yhteiskunnan turvallisuuden.

Yksilö sopeutuu uuteen kotimaahan oppimalla maan tapoja ja rakentamalla identiteettiään. Eheä identiteetti tuottaa henkistä hyvinvointia ja auttaa toimimaan rakentavasti yhteiskunnassa, sallien muun muassa kielteisenkin palautteen hakemisen itsensä kehittämiseksi. Sen sijaan ristiriitainen identiteetti johtaa turhaan murehtimiseen ja märehtimiseen sekä stressiin ja virhepäätöksiin. Kotouttamisella ei saa tuottaa uhkaa maahantulijan alkuperäiselle identiteetille, vaan identifioituminen Suomeen tulisi rakentaa sen rinnalle. Identiteettiä ei saa rikkoa vähättelyllä, pilkalla, torjunnalla, kontrollilla, erottelulla tai lokeroimalla yksilö luokkaan, johon hän ei koe itse kuuluvansa. Sorto, torjunta ja epäoikeudenmukaisuus voivat johtaa vaarallisen vastaidentiteetin muodostamiseen.

Aito monikulttuurisuus tarkoittaa, että kukin saa elää maassa turvallisesti ja onnellisesti voimassa olevan lainsäädännön puitteissa oman kulttuurinsa mukaan, toisia yhtäläisesti kunnioittaen. Erilaiset kulttuurit sekä uskonnolliset, poliittiset ja henkilökohtaiset arvojärjestelmät voivat elää sopuisasti rinnan, kunhan jokainen – niin suomalainen kuin maahanmuuttaja – hyväksyy yleiset ja yhteiset arvomme ja kunnioittaa toisia ja kaikille annetaan todelliset mahdollisuudet oppia elämään maassamme. Maassa eletään maan lailla.

Jokainen suomalainen voi edistää yhteiskunnan turvallisuutta ja hädänalaisten hyvinvointia rakentavalla suhtautumisella ja ystävällisyydellä. Ulkomaalaisten tekemiä rikoksia ja häiriöitä ehkäistään paljon tehokkaammin pakolaisten keskuudessa tehtävällä rakentavalla vapaaehtoistyöllä kuin katupartioilla ja mielenosoituksilla.

Viitteet

Peltoniemi, Juha (2016) *Koherentti kotoutumisteoria*, Oulu: Neutrinica
www.neutrinica.com/juha.peltoniemi/kotoutumisteoria.pdf.